

ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. NONE

V. NONE

ਬਨਾਮ
ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ
ਮਾਰਚ 10, 1995

[ਡਾ. ਏ. ਐਸ. ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਸ. ਪਰਿਪੂਰਨਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ—ਧਾਰਾ 302 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਐਸ.34—ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ—ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ—ਗਿਆਰਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ—ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਕੇਸ ਨੂੰ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ" ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ—ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 354(3)—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਮੰਗ 'ਅੱਖ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅੱਖ' ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਸੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੌ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਸਿਗਨਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਲਾਉਂਦੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਦੋ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਿਆ। ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚਾਰ/ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਚਿੱਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੁਰੰਤ ਦੋ ਬੰਬ ਫਟੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਮਲਾਵਰ ਭੱਜ ਗਏ। ਪੀ.ਡਬਲਊ. 3 ਨੇ ਇੱਕ ਖਿੜਕੀ ਤੋੜ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸਾੜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਕੁੱਲ ਗਿਆਰਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/304 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 436/34 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਉਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੱਤ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 436/34 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਗਈ।

ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਤ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ :1. ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਜੇ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ

ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ।

2. ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

3. ਇੱਕ ਅੱਖ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਅੱਖ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾ ਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਂਛਨੀਯ। ਦੰਡ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354(3) ਦਾ ਮੰਡਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

4.1 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354(3) ਅਧੀਨ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ "ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ" ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

4.2 ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ" ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 600-601 ਦੇ 1994।

18.8.94 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਪਟਨਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਲ. ਏ. ਨੰਬਰ 215/92 ਅਤੇ ਮੌਤ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ 5/92 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸਕੀਲ ਅਹਮਦ ਸਈਦ, ਐਮ. ਤੈਯਬ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਦ ਅਨਵਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਬੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਆਨੰਦ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ. 14 ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ 15 ਜੁਲਾਈ 1990 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਸੌ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਗਤ ਅਤੇ ਪੰਕਜ @ ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਭਗਤ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਗਾ ਭਗਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸੌ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਚੌਕੀਦਾਰ ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਸ਼ੇਰ ਮਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਵੱਲ ਦੌੜੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਨਾਰਸੀ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਚਾਰਨਾ ਸੁਣੀ ਕਿ ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਗਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼ੇਖ ਇਲਿਯਾਸ ਅੰਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਸਕਿਆ। ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਿੱਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਤੋਂ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖਿਆ। ਤੁਰੰਤ, ਦੋ ਬੰਬ ਫਟੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰ ਭੱਜ ਗਏ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਧੂੰਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੋਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਗਤ ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਇੱਕ ਖਿੜਕੀ ਤੋੜ ਕੇ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੁਰਗਾ ਭਗਤ, ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਗਤ ਅਤੇ ਪੰਕਜ ਭਗਤ ਸਾੜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਲਦੇਵ ਭਗਤ ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ, ਐਕਸ.2 ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ।

ਗਿਆਰਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਮੇਤ ਦੁਰਗਾ ਭਗਤ, ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਗਤ ਅਤੇ ਪੰਕਜ ਭਗਤ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਕੈਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨਾਲ ਰੰਜਿਸ਼ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੋਟਿਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਕੈਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਤਰ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਬੈਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ 13 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਤੇ ਸੱਤ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 436/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ, ਸ਼ੇਖ ਇਲਿਯਾਸ, ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਮੀਮ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਰੁਸਤਮ ਨਾਮਕ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਸੱਤ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਧਾਰਾ 436/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 18.8.84 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

ਬਲਦੇਵ ਭਗਤ ਪੀਡਬਲਯੂ10, ਪਹਿਲਾ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਐਪਚਾਰਿਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਰਜਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਕ੍ਰਮ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸਰਾਹਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫਰਦ ਬਯਾਨ, ਐਕਸ.2 ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ10 ਤਿੰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨੇੜਲਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੇ ਨਿਕਟ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਟ੍ਰਾਇਲ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਬਰੀ ਕੇ-ਅਭਿਯੁਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਚੁੱਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਅਭਿਯੁਕਤਾਂ ਦੀ ਬਰੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾਮਾਨਿਆ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ10 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਜਤਿੰਦਰ ਭਗਤ, ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਸਹ-ਪਿੰਡੀਆਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ2, ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ12 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰੇ ਸਹ-ਪਿੰਡੀ ਪੀਡਬਲਯੂ10 ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 14ਵੇਂ ਅਤੇ 15ਵੇਂ ਜੁਲਾਈ 1990 ਦੀ

ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੁਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿ ਉਸ ਦੁਕਾਨ-ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਠਾਂ ਸੁੱਟਣ ਤੇ, ਹਮਲਾਵਰ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਰਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਬੰਬਾਂ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਅਤੇ ਪਟਾਕੇ ਫਟੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਕਾਰਨ ਸੜ ਕੇ ਮਰ ਗਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ12 ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 4 ਅਤੇ 5 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਰਗਾ ਭਗਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਜਨ ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ10 ਬਲਦੇਵ ਭਗਤ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਜਤਿੰਦਰ ਭਗਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਜਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਪਰਖੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਰਾਹਿਆਸਹਿ-ਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ, ਐਕਸ.2, ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਸਹਿ-ਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਦਿਆਂ ਸੱਤ ਸਹਿ-ਦੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਸੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜੇ ਗਏ ਚੌਕੀਦਾਰ ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਾ ਬੁਲਾਉਣਾ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਹੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ10, ਐਕਸ.2, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਦ ਬਯਾਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛੁਪਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਠਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਕੁੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਜੋਗਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਕੌਣ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਸਵਾਨ ਦਾ ਗੁਪਤ ਬਿਆਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ10, ਐਕਸ.2 ਦਾ ਫਰਦ ਬਯਾਨ ਜੋ ਐਪਚਾਰਿਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 162 ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਫਰਦ ਬਯਾਨ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਤਿ-ਪ੍ਰਬਲ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਜੇ ਚਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ :

"ਇਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਭਾਵ, ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ, ਸ਼ੇਖ ਇਲਿਆਸ, ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਮੀਮ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਰੁਸਤਮ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 215 ਦੇ 1992 ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੇ ਮਿਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਪੀੜਤਾਂ

ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਖਿੜਕੀ ਰਾਹੀਂ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ :

"ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਡ. ਪੀ.ਪੀ. ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੰਡੇ ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾੜ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਡਕੈਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜੋ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1983) ਐਸ.ਸੀ. 1368; ਕੈਲਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਡ. ਪੀ.ਪੀ. ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨ ਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਢੰਗ ਅਤੇ ਮਾਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਮੋਟੀਵ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਤਿ ਦੇਸ਼ੀਪਣ ਅਤੇ ਕਰੂਰਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਤਦਨੁਸਾਰ, ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਵ, ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ, ਸ਼ੇਖ ਇਲਿਆਸ, ਸ਼ੇਖ ਰੁਸਤਮ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਮੀਮ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 215 ਦੇ 1992 ਦੇ)"

ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ੇਖ ਇਸ਼ਾਕ, ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਮੀਮ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਰੁਸਤਮ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਗਤ, ਪੰਕਜ ਭਗਤ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾ ਭਗਤ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।"

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੀਚੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 354(3) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. 1973 ਦੇ ਸੇਧ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਖਾਸ ਕਾਰਨ' ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਸੂਭਾ ਭਰਤਸਿੰਘ ਕੋਹਿਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, [1994] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 684, ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 354(3), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੇਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ 'ਖਾਸ ਕਾਰਨ'

ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਬੋਚ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕੁਝ 'ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਵਿੱਚ 'ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ' ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਪਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰਵਭੋਮਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੱਕ। ਇਸ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕਿ ਅਦਾਲਤ 'ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ' ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਸਾਡਾ ਹੈ)

ਫਿਰ, ਅਰਨਸ਼ਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, [1994] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 381, ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :

"ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੁਆਇਆ ਜੀਵਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਬਰਬਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ 1973 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 354(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਬਦਲਾਅਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ, 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ 'ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ' ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਮਲਾ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਬਰਬਰਤਾ, ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਛਨੀਯ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦਰ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਮੀਦ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਦੇਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜਲਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਮੋਟੀਵ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਕੋ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਖਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਛਿੜਕਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, "ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ" ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ "ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ" ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਇਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੁਝ ਦੇ, ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਅੱਗਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸਸਜ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਉਂਦਾ ਜਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਇਹ ਸੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਸੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ, "ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ" ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ "ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ

ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ', ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਜੇ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 354(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰੇ। ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਇਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰੇ। ਜਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ ਹੈ, 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ' ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅੱਖ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅੱਖ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਛਨੀਯ। ਧਾਰਾ 354(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਮੈਂਡੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚੇਤਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 354(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਏ ਗਏ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ' ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ "ਖਾਸ ਕਾਰਨ" ਦਰਜ ਕਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਦਕਿ, ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ 436/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 436/34 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਨਤੀਜਤਨ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਾਹਰ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate